

תוכנית הקורס ורשימת קריאה לקורס

סמסטר 1 שנה 2023

בית ספר: בית ספר הארי רדזינר למשפטים LL.B.

מבוא למשפט וחברה

מרצים/ות:

עו"ד שרון ציונוב ssionov@runi.ac.il

מספר הקורס:	10181	סוג הקורס:	בחירה	שעות שבועיות:	3	נקודות זכות:	3
דרישות הקורס:	מבחן בית	קוד קבוצה:	231101811	שפת לימוד:	עברית		

נושאי הקורס

קורס המבוא במשפט וחברה ישמש צוהר לתלמידי שנה א המבקשים להכיר את המשפט בקונטקסט של החברה הישראלית. הקורס ידון בסוגיות עיוניות ועקרוניות – בהן, ההשפעה הקיימת של תהליכים חברתיים על המשפט ועל כוחו של המשפט לקדם שינויים חברתיים; המשפט ככלי בזירה של יחסי כוח; מקומם של "השחקנים" השונים בשיטת המשפט, ובהם שופטים, עורכי דין קהילתיים, מומחים מקצועיים ומתדיינים; הזיקות בין בתי המשפט השונים ובינם לבין הזירה הפוליטית; שאלות של משפט ותרבות; ערכים ומשפט; אמת ומשפט; המשפט כפותר מחלוקות או מייצר סכסוכים; התמודדות המשפט עם אוכלוסיות מוחלשות ואוכלוסיות שלא יכולות להביע את דעתן ועמדתן למשל, ילדים ובעלי-חיים; ומשפט ומגדר.

בנוסף, כדי לקבל תמונה רחבה של הזיקות ההדדיות הקיימות בין החברה למשפט נעמיק בסוגיות סוציו-משפטיות שנויות במחלוקת באקטואליה הישראלית כגון, שאלות הנוגעות להדרה של נשים; להפרדה על רקע דת; #me too ומקומו של המשפט במיגור תופעות כדוגמת הטרדה מינית; שאלות הקשורות לשינוי חברתי; מגדר, זקנה ועוד.

מטרות הקורס

הקורס ישמש להכרות כללית עם המשפט בכלל והמשפט הישראלי בפרט, מושגי יסוד וכלי עבודה משפטיים.

הקורס ישמש לפיתוח כלים לקריאה ביקורתית של טקסטים משפטיים, הבנה עיונית רחבה של תחום "משפט וחברה" ודין עומק במגוון סוגיות סוציו-משפטיות.

מבנה ציון הקורס

בחינה מסכמת: 80%

עבודה: 10%

פרזנטציה: 10%

עבודה: בחלקו השני של הסמסטר תוגש עבודה המהווה 10% מהציון הסופי בקורס. אי הגשת העבודה תגרור הורדה בציון בהתאם (הציון הסופי בקורס יחל מ-90).

הגשת העבודה תתבצע דרך אתר הקורס. לא יינתן אישור להגיש את העבודה באיחור למעט סיבות חריגות המופיעות בתקנון האוניברסיטה. הדחייה תינתן על-ידי עוזר ההוראה (אמיר).

פרזנטציה: 10% מהניקוד יינתן עבור פרזנטציה שתועבר על ידי קבוצת סטודנטים/ות מהקורס אשר יחולקו לקבוצות ונושאים מראש. הפרזנטציות מהוות חלק בלתי נפרד מהשיעור והחומרים המחייבים בקורס. באתר הקורס תופיע חלוקת הסטודנטים/ות לפרזנטציות (שם תוכלו למצוא עם מי אתם/ן מעבירים/ות את הפרזנטציה, באיזה תאריך ומהו הנושא). עד שבועיים לפני מועד הצגת הפרזנטציה, יעלה לאתר הקורס קובץ הנחיות מפורט הכולל בתוכו את חומרי הקריאה הרלוונטיים עבור הפרזנטציה ושאלות מנחות. **חלה חובה להכין קובץ word באורך של עמוד** המסכם בקצרה את הנקודות הרלוונטיות והחשובות ביותר שהצגתם/ן לאורך הפרזנטציה. הקובץ יפורסם באתר הקורס ומטרתו לעזור לכם/ן להיזכר בפרזנטציה ובמסקנות החשובות. מומלץ להכין מצגת המסכמת, בקצרה, את הטיעונים המהותיים שתציגו. **משך הפרזנטציה: 10 דקות.** בסיומה יינתן זמן לשאלות שאלות של הסטודנטים/ות. הציון בפרזנטציה יתעדכן באתר הקורס רק לאחר שליחת קובץ הWORD והמצגת (במידה והכנתם/ן) לעוזר ההוראה (אמיר) בשילוב השמות המלאים של כל חברי הקבוצה. לא ניתן להחליף בין הקבוצות השונות. במקרים חריגים, בהם לא תוכלו להגיע לשיעור בתאריך שנקבע, באפשרותכם/ן לחפש החלפה עם סטודנט/ית המציג/ה בתאריך אחר. באחריותכם/ן להודיע לשאר חברי הפרזנטציה על ההחלפה ולעדכן את עוזר ההוראה באמצעות המייל. החלפה לא תאושר במידה וחברי הקבוצה כבר התחילו את עבודתם על הפרזנטציה.

ציון מטיב: ניתן לצבור עד 5 נקודות מטיב המתווספות לציון הסופי בקורס. מטיב יינתן לפי שיקול דעתה של המרצה בגין השתתפות פעילה לאורך השיעורים ותרומה לדיונים בקורס. כפועל יוצא, לא יהיה ניתן לצבור ציון מטיב במידה ונעדרתם/ן מעבר למותר על פי תקנון האוניברסיטה.

מבחן מסכם: הבחינה תערך **בספרים פתוחים.** המבחן יכלול את כל החומר שנלמד במהלך הקורס, לרבות חומר ללימוד עצמי והרצאות אורחות בכפוף לשינויים שעתידיים להתרחש בהנחיות שיפורסמו לקראת מועד הבחינה. לקראת הבחינה תפורסם רשימת קריאה עדכנית הכוללת את החומרים המחייבים למבחן. הבחינה נערכת במתכונת של **בחינת בית.** פרטים נוספים יימסרו בשיעור הראשון ובשיעור חזרה והכנה לקראת המבחן שייערך בסוף הסמסטר.

הערה: חומרי קריאה המוגדרים כ"חומרים להרחבה" הינם בגדר קריאת רשות. השיעורים והפרזנטציות יתייחסו אליהם אך אין הכרח לקרוא אותם אלא אם כן נאמר אחרת במהלך השיעור ו/או בהודעה

שנשלחה במייל דרך אתר הקורס. כמו כן, חומרי ההרחבה הם לסיוע בהכנת הפרזנטציות לאורך הקורס.

תפוקת למידה

עם השלמת הקורס בהצלחה יוכלו הסטודנטים/ות:

- לדעת לנתח מאמר ולנסח עמדה בהתאם.
 - להציע ניתוח ביקורתי בסיסי לשאלות הקשורות לפרשנות ראויה של מצבים ותכנים משפטיים על בסיס הנושאים שנלמדו בקורס, זאת על בסיס סקירת פסיקה, חקיקה וספרות.
 - לתאר ולהסביר מושגים בסיסיים במשפט וחברה ביניהם: נגישות למשפט, מגדר, גילנות, הפרדה מגדרית ועוד.
 - להציע פתרונות משפטיים מגובים בהנמקה משפטית מסודרת, לשאלות דומות לאלה שהוצגו בכיתה.
-

שעות קבלת מרצה

ניתן לתאם באמצעות המייל.

שעות קבלת מתרגל

אין תרגול בקורס זה.

פרטי עוזר הוראה

אמיר פוליאק poliak.amir1@gmail.com

רשימת קריאה

"משפטים שנה א" – מבוא משפטי - חברתי

1. המשפט הסמוי מן העין

- מנחם מאוטנר "המשפט הסמוי מן העין" **אלפיים** 16, 45 (1998).

2. על החינוך המשפטי

- נטע זיו "חינוך משפטי ואחריות חברתית: על הזיקה בין הפקולטה למשפטים והקהילה שהיא מצויה בה" **עיוני משפט** כה 385, 385-403 (2001).

3. חומרים להרחבה – רשות:

- דנקן קנדי, "חינוך משפטי כהכשרה להיררכיה", **מעשי משפט** ט 35 (2017).

מושגי יסוד – פורמליזם, אקטיביזם, ערכים וביקורת

1. כתיבה אקדמית משפטית

- הכנה לכתיבה והנחיות, ניתוח מאמר והבנת מושגים.

2. פורמליזם, אקטיביזם, ערכים וביקורת

- מנחם מאוטנר "ירידת הפורמליזם ועליית הערכים במשפט הישראלי" **עיוני משפט** יז 503, 511–503 (1993).
- יובל אלבטון, "ריח הגלימה כריח השדה: על יעד החינוך המשפטי הקליני", **משפטים** לד(3), 459–467 (2005).
- בג"ץ 366/03 **עמותת מחויבות לשלום וצדק חברתי נ' שר האוצר**, פ"ד ס(3) 464 (2005).
- ד"נ 40/80 **קניג נ' כהן**, פ"ד לו(3) 701, 706, 715–725 (1982).

3. חומרים להרחבה – רשות:

- ישי בלנק "הגישה הביקורתית למשפט והחינוך המשפטי: היררכיה, זעם ומה הלאה?" **מעשי משפט**, ט(1) 35–45 (2017).
- ע"א 3798/94 **פלוני נ' פלונית**, פ"ד נ(3) 133, 140–184 (1996).
- שרון אברהם ויס ואבישי בניש, "הסיפור של בג"ץ הקיום בכבוד: כבוד האדם אינו נעצר על מפתנו של האדם החי בעוני", **מעשי משפט**, י' (2019).
- נילי כהן, "הסיפור של קניג נ' כהן: טרגדיה משפחתית, טרגדיה משפטית", **מעשי משפט**, י' 253 (2019).

המשפט כשפה

- דנה פאר, "זכות הציבור להבין: קריאה לרפורמה בכתיבה המשפטית בישראל – מ"משפטאית" לשפה משפטית פשוטה", **עיוני משפט**, מה, 40–20, 65–57 (תשפ"א).
- טל שניידר, "אפס ביחסי מגדר" (כתבה מתוך "**ישראל היום**").

-

חומרים להרחבה – רשות:

- יניב רוזנאי, "כשהמחוקק אומר "דג" – למה הוא מתכוון? על חשיבותן של ההגדרות בחקיקה", עיונים בשפה וחברה (2-1) 5 (2012).
- ישי בלנק "הגישה הביקורתית למשפט והחינוך המשפטי: היררכיה, זעם ומה הלאה?" **מעשי משפט**, ט(1) 46–49 (2017).

נגישות למשפט NBC

1. נגישות למשפט:

- אייבל, פלייסטנר, סאראט "היווצרותם של סכסוכים והשתנותם: מתן שם, הטלת אשם, עמידה על זכות", **מעשי משפט** ג' 17 (2010).
- יובל אלבטן, "נגישות האוכלוסיות המוחלשות בישראל למשפט, **עלי משפט** (ג) 497-530.
- הצעת חוק יסוד זכויות חברתיות.

חומרים להרחבה – רשות:

- מארק גאלנטר, "מדוע "אלה שיש להם נוטים להצליח"? הרהורים על גבולות השינוי המשפטי", **מעשי משפט** ד (2011).
- יפעת ביטון, "מזרחים במשפט: ה"אין" כ"יש", **משפטים** מא, תשע"ב.

פמיניזם, מגדר ומשפט

1. פמיניזם רקע כללי – על קצה המזלג

- הרצאה מוקלטת של פרופ' דפנה הקר – מגדר בישראל.
- חוק למניעת הטרדה מינית, תשנ"ח-1988.
- אורית קמיר, פמיניזם, זכויות ומשפט (תשס"ב) 60-49 [סרוק באתר הקורס].
- האוניברסיטה המשודרת: "מבוא לפמיניזם" – [%D7%A8%D7%AA-%D7%A9%D7%93%D7%A8%D7%AA-%D7%A9%D7%95%D7%93%D7%A8%D7%AA-%D7%A9%D7%95%D7%90-%D7%A4%D7%A9%D7%99%D7%A0%D7%99%D7%96%D7%9D%D7%A9%D7%91%D7%95%D7%90-%D7%A4%D7%A9%D7%99%D7%A0%D7%99%D7%96%D7%9D%D7%A9%D7%91%D7%95%D7%90-%D7%A4%D7%A9%D7%99%D7%A0%D7%99%D7%96%D7%9D](#)
- דפנה ברק ארז, פרשנות פמיניסטית, **המשפט** טז (2011) עמ' 52-37.

חומרים להרחבה – רשות:

- נויה רימלט "הפמיניזם המשפטי בישראל – מניין ולאן? הרהורים על שונות, כבוד ושוויון בין המינים – בעקבות ספרה של אורית קמיר 'פמיניזם, זכויות ומשפט' **עיוני משפט** כז 857 (2004).
- אורית קמיר "החוק הישראלי למניעת הטרדה מינית – איפה אנחנו במלאת לו עשור?" **משפט ועסקים** ט 9, 17, 22 – 27, 38 (2008).
- צבי טריגר, "הפרדה בין גברים לנשים כהטרדה מינית" **עיוני משפט** לה (3) (2013).
- יופי תירוש, "סיפור של אונס לא יותר, על הפוליטיקה של ייצוג טקסטואלי בע"פ 3031/98 מדינת ישראל נ' דן שבתאי", **משפטים** לא (3) (2011).

2. המקרה של – הפסקות הריון

- נויה רימלט, "מנגישות חלקית, שאין בה צדק, לחקיקה צודקת: לקראת פרדיגמה חדשה של הפסקות הריון בישראל", **עיוני משפט** לט (2016).
- **(Roe v. Wade, 410 U.S. 113 (1973))**
- נתן גוטמן (07.09.2021), "הפלה לא יכולה לבטל טראומה מאונס: החוק שקורע את

ארה"ב". "כאן".

- כתבות נוספות מתוך עיתוני העולם:

<https://www.washingtonpost.com/world/2020/10/22/trump-geneva-consensus-abortion-family/>

<https://www.womenlobby.org/SafeAbortion2021>

<https://www.ynet.co.il/news/article/bykpo00abt>

<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001287539>

-

סרטים:

1. וידה דר"י

2. אם הקירות יכלו לדבר

** ייתכנו שינויים ברשימת הסרטים לאורך השנה. עדכונים יימסרו באמצעות הודעה מסודרת דרך אתר הקורס ובכל מקרה, לקראת המבחן תפורסם רשימת חומרי הקריאה המחייבים**

3. המקרה של - גיל הנישואין בישראל

- חוק גיל הנישואין, תש"י - 1950.
- בר"ם 4329/16 **אנדריי ריבלין נ' שר הפנים ומשרד הפנים** (פורסם בנבו 30.5.2016).
- ה"נ 1045-03-16 **ע.א.ח. נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'** (פורסם בנבו 9.5.2016).
- ע"א 501/81 **היועמ"ש נ' פלוני** [פורסם בנבו 6.10.81].
- הוועדה לזכויות הילד: דיון בנוגע לבעיית נישואי הבוסר בישראל, **על משמר הכנסת** (01.03.2011).
- דוח מספר 2 בנושא: חוק גיל הנישואין, **מרכז רקמן** (2014).

רב תרבותיות בישראל, האמנם?

- מנחם מאוטנר משפט ותרבות בישראל בפתח המאה ה-21, פרק 11 (2008).
- נויה רימלט "המשפט כסוכן של רב-תרבותיות: על אוטופיה ומציאות בפרשת ההפרדה באוטובוסים" משפטים מב(3) 773, 774-817 (2012).
- עמליה סער "תרבותיזם - דילמות של רגישות תרבותית ביחסי רוב-מיעוט" מעשי משפט יא 119, 119-123, 127-128 (2020).

חומרים להרחבה - רשות:

- גד ברזילי, "אחרים בתוכנו: משפט וגבולות פוליטיים לקהילה החרדית", עיוני משפט כז(2) 587 (2003).
- <https://www.youtube.com/watch?v=PTrH6sCW4x0>

** בפרק זה החלוקה לקריאת החובה והרשות תיקבע בהתאם לנושאים הרלוונטיים במדינתנו לקראת לימוד הפרק והודעה מסודרת בנוגע לחומרי קריאת החובה תפורסם סמוך למועדי השיעורים**

- פט"ר 15-09-29876 **כהן נ' כונס נכסים רשמי תל אביב ואח'** (פורסם בנוב 2018).
- ליאור לב (25.04.2018), "בני זוג פטורים מחובותיהם: עתיד ילדיהם חשוב יותר, ynet, כתבה על פסק הדין **כהן נ' כונס נכסים רשמי של תל אביב ואח'**
<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5240910,00.html>
- ורדית דמרי מדר, "הפירמידה א/נשים החיים בעוני, והזכות לבחור בכבוד" בתוך **על הבחירה** (סדרת "תיקון" כתב עת רב תחומי לשינוי חברתי, עורכים: אלבשן וא. אורגן), 2020.
- אסף טבקה, משפט פלילי ועוני: על אחרות חברתית כמנוף להכרה בהגנת העוני כסייג לאחריות פלילית: בעקבות ת"פ 17571-01-18 **מדינת ישראל נ' בהלקר, מבזקי הארות פסיקה** 85 (דצמבר 2018).
- נטע זיו, "משפט ועוני- מה על סדר היום? הצעה לאג'נדה משפטית לעוסקים בייצוג אוכלוסיות החיות בעוני", **עלי משפט** ד (תשס"ה).
- דניאלה בייניש ועדי בלוטנר, בתי משפט קהילתיים בישראל, **משפט מפתח** (אוגוסט 2019), עמ' 179-188.
- טלי קסלסי-גולדשטיין, "תיק עוני"- התמודדות הסניגוריה הציבורית עם עברות שבוצעו על רקע מצוקה כלכלית, **מעשי משפט** ח (2016), עמ' 113-129.
- צפייה בסדרה: "צדק צדק תרדוף"- סדרה בת שלושה פרקים המתעדת לראשונה את עבודת בית המשפט הקהילתי בישראל. כאן 11. קישור לצפייה ישירה נמצא באתר הקורס.
- טובה צימוקי (01.08.2021), "יורחבו לכל הארץ: הממשלה אישרה הקמת בתי משפט קהילתיים, <https://www.ynet.co.il/news/article/hjib5f4jf>, Ynet
- רננה גוטרייך, הטיפול בעבירות סמים בבתי המשפט הקהילתיים, **הכנסת** מרכז המחקר והמידע, הוגש לוועדה המיוחדת למאבק בנגעי הסמים והאלכוהול, (04.02.2018).
- דוח פעילות של **הסניגוריה הציבורית** - דוח פעילות לשנת 2019. הדוח מופיע באתר הקורס.

מאבקים משפטיים לשינוי חברתי (שינוי חברתי באמצעות המשפט)

- נטע זיו, "עריכת דין למען מטרה ציבורית - מיהו הציבור? מהי המטרה? דילמות אתיות בייצוג משפטי של קבוצות מיעוט בישראל", **משפט וממשל** ו, תשס"א.
- 1. המהפכה הלה"טבית
- אלון הראל "עלייתה ונפילתה של המהפכה המשפטית ההומוסקסואלית" **המשפט** ז 195 (2002).
- רות זפרן, אימהות יש גם שתיים- הגדרת אימהות לילד שנולד לבנות זוג מאותו המין, **דין ודברים** ג (תשס"ח).

1. המשפט על ארבע – צער בעלי חיים

- חוק צער בעלי חיים (ההגנה על בעלי חיים), התשנ"ד – 1994.
- חוק צער בעלי חיים (ניסויים בבעלי חיים), התשנ"ד – 1994.
- חוק להגנת חיית הבר, תשט"ו – 1955.
- תקנות צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים)(קרן למען בעלי חיים), התשנ"ה – 1995
- תקנות צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (תערוכות, הצגות ותחרויות של בעלי חיים), התשס"א – 2001.
- בג"ץ 9232/01 **נח ההתאחדות הישראלית של הארגונים להגנת בעלי החיים נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'**, להלן: בג"ץ פיטום אווזים (פורסם בנבו, 2003).
- רע"א 1684/96 **עמותת תנו לחיות לחיות נ' מפעלי נופש חמת גדר** (פורסם בנבו, 1997).
- תמש (ת"א) 32405/01 **פ.א.נ' א.א.**, (פורסם בנבו, 2004).
- יוסי וולפסון, "מעמד בעלי החיים במוסר ובמשפט", **משפט וממשל**, ה (תש"ס) 551.
- יוסי וולפסון, "בעלי חיים- בין קניין לבעלי זכויות בחוק ובמשפט", **אנימלס** (מתוך אתר האינטרנט, מופיע באתר הקורס).
- יוסי וולפסון, "שנות החזיר", **מעשי משפט** ז (2015).
- יוסי וולפסון, "טובת החיות: פסק דין תקדימי על עתידם של בעלי חיים בין בני זוג שנפרדו", **אנימלס** (מתוך אתר האינטרנט, מופיע באתר הקורס).
- אבינועם בן זאב, "הטעם שבאיסור לצער תנינים", **משפט וממשל**, ד (תשנ"ח) 763.
- צ'רלס סיברט, "היום שבו קוף יוכל לתבוע את שוביו הולך ומתקרב", הארץ, מתוך: ניו יורק טיימס מגזין (פורסם ב15.14), מתוך: <https://www.haaretz.co.il/magazine/premium-1.2310111>

1. הפרדה מגדרית – הדרת נשים במרחב הציבורי/הפרדה באקדמיה

- בג"ץ 746/07 **רגן נ' משרד התחבורה**, פ"ד סד(2) 530, 540-566 (2011).
- בג"ץ 8010/16 **מלכה נעמה ברזון נ' מדינת ישראל והמועצה להשכלה גבוהה** (פורסם בנבו 2021).
- נויה רימלט, "בין הגנה תרבותית להסללה תרבותית: פסק הדין (שראוי היה שייכת) בעתירות בעניין התכניות האקדמיות הנפרדות לחרדים", טיוטת מאמר, בג"ץ והחרדים, עתיד להתפרסם, חיים זיכרמן וגדעון ספיר עורכים (2021).
- יופי תירוש, "דיווח מן השוחות", מתוך הספר "סיפורי משפט – מאחורי הקלעים של פסקי הדין ששינו את פני החברה הישראלית", עורכי הספר איסי רוזן – צבי, הילה שמיר ושי אספריל (2013).
- יופי תירוש, "הסיפור של המאבק בהפרדה בין המינים באקדמיה: גילוי, מיפוי, הנעת שינוי" **מעשי משפט** י (2019).
- נטע ברק-קורן, הפרדה מגדרית במרחב הציבורי: מיפוי תיאורי ומודל נורמטיבי ראשוני (טרם פורסם, יופיע באתר הקורס).

פאניקות מוסריות, תקשורת והשפעתן על המשפט – החמרה בענישה ללא דיון מעמיק

- מרים גור-אריה "השפעתה של פניקה מוסרית על ההליך הפלילי בישראל: השלכות ואתגרים" משפט צדק? ההליך הפלילי בישראל – כשלים ואתגרים 361 (אלון הראל עורך, 2017).

- ענת פלג ורינה בוגוש, "הגלימה השחורה והעיתונות הצהובה: ילדם של השופטים אל התקשורת בישראל", **מסגרות מדיה** 5, (2010) עמודים 53-13.
- סרט: "לתפוס את הפרידמנים".
- נתי פרלמן, "תביעות השתקה – סקירה משווה", הכנסת הלשכה המשפטית, תחום חקיקה ומחקר משפטי.
- הצעת חוק למניעת שימוש לרעה בהליך משפטי, התש"ף – 2019, יוזמת החוק חברת הכנסת תמר זנדברג, הכנסת העשרים ושתיים.
- ע"פ 7936/13 **אהרן (רוני) לוי נ' מדינת ישראל**, (פורסם בנוב 2014).
- ענת פלג, "הערכאה העיתונאית: סיקור משפטים פליליים פופולריים בעיתונות הישראלית", **קשר** 42 (2011).
- <https://haraayonot.com/idea/moral-panic/>

חומרים להרחבה – רשות:

- הדר דנציגר וזנדברג וענת פלג "#גם_אני משפיעה על המשפט? נקודת המבט של נפגעות עבירות מין בשאלת השפעת התקשורת הממוסדת והרשתות החברתיות על המשפט" משפטים על אתר יד 60 (2020).
- עידו באום "חשופים בצריח: השופטים פוחדים מהתקשורת" **TheMarker** – משפט 2.2012 www.themarker.com/law/1.1644082
- נתי פרלמן, תביעות השתקה סקירה משווה, **הכנסת** הלשכה המשפטית- תחום חקיקה ומחקר משפטי, 2020.
- דן כספי, בין שני מוסדות על משפט ותקשורת, **קשר** 42 (2011).
- <https://www.tutor2u.net/sociology/reference/folk-devils-and-moral-panics-cohen-1972>

משפט ושיקום

- דו"ח הצוות הבין-משרדי לבחינת חלופות לעונש המאסר, בראשותה של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט פלילי), עו"ד עמית מררי (יולי, 2021). התמקדו בעמ' 9-22 (תקציר הדו"ח) ופרק ב' – הרצף הטיפולי (45-38).
- עידן פורטנוי וזיו לידרור "לצאת מהקופסא: הפחתת רצידיביזם באמצעות תעסוקה – פתרונות החורגים מהדין הפלילי" **משפט ועסקים כד**, בעמ' 71, (תשפ"א)

אנא התמקדו בפרק א (הנחות מוצא והצדקות לשיקום).

משפט וזקנה

1. גילנות בישראל

- ישראל דורון, "משפט צדק וזיקנה", הקדמה ומבוא – הפגישה העצובה בין הזיקנה למשפט,

17-35, ירושלים: **אשל**, תשס"ז (2007).

- סרט: חיותה וברל – סרט של עמיר מנור מ2012.
- סרט: מיתה טובה.

חומרים להרחבה – רשות:

- ישראל דורון, "משפט צדק וזיקנה", פרק ראשון ופרק שני, ירושלים: **אשל**, תשס"ז (2007).
- עמר כהן, "אנחנו העתיד / מבט אחר על הזיקנה: ד"ר צבי לניר, 83, משוכנע שדור הזקנים החדש הוא קטר הצמיחה של המשק", דבר (פורסם ב20.2.2020), מתוך: [/https://www.davar1.co.il/210197](https://www.davar1.co.il/210197)
- סליחה על השאלה- כאן 11 "זקנים", מתוך: <https://www.youtube.com/watch?v=e-jbaYcGaEM>
- ישראל (איסי) דורון, "גילנות ואנטי גילנות בפסיקה בית המשפט העליון", **המשפט**, יד, תשע"א, 65-126.

1. הזכות למות בכבוד

- חוק החולה הנוטה למות, תשס"ו – 2005.
- חוק זכויות החולה, תשנ"ו – 1996.
- ישראל דורון וכרמל שלו "בין חוק זכויות החולה לחוק החולה הנוטה למות: התקדמות או הליכה לאחור? **רפואה ומשפט** 43, 25 (ינואר, 2011).
- עמ"ש 21534-07-21 **א. נ' ב.** (פורסם בנוב 2022).

חומרים להרחבה – רשות:

- האובה טיכו – חוק החולה הנוטה למות, נוסחת "האיזון הראוי" בין ערך קדושת החיים לבין אוטונומיות הרצון ואיכות החיים – בחינה ביקורתית – **רפואה ומשפט** 35, 32, 2, התשס"ו – 2005.
- הנחיות משרד הבריאות ליישום חוק החולה הנוטה למות (2008) https://www.health.gov.il/hozer/mk07_2008.pdf

נאשמים במשפט פלילי – הרשעות שווא ועסקאות טיעון

בשלב זה לא בוצעה חלוקה לחומרי חובה ורשות, בפרק זה, החלוקה תבצע לקראת השיעורים ועדכון יימסר בסמוך למועד.

- בועז סנג'ור הרשעת חפים מפשע בישראל ובעולם – גורמים ופתרונות 51-57, 169-170, 173-182, 186-189, 225-226 (2014).
- קנת מן "סדר דין פלילי מנהלי: הסדרי טיעון, הרשעות שווא של אשמים ופיקוח שיפוט" משפט, חברה ותרבות – משפט צדק? ההליך הפלילי בישראל – כשלים ואתגרים 217-235 (אלון הראל עורך, 2017).
- עב"פ 59062-02-17 **פלונית נ' מדינת ישראל** (פורסם בנוב 2019).
- סרט – "רצח לכל החיים" – דרמה דוקומנטרית העוקבת אחר סיפור הרצח בו הורשע עמוס ברנס.
- צפייה בסדרה – "ספק סביר" – שמוליק אטיאס הורשע בשנת 2012 ברצח שלטענתו לא ביצע על סמך הודאה שנתן למדובב משטרתי. המדובב מתיישב מול המצלמות וחושף את האמת שעשויה להביא לזיכוי של אטיאס ושחרורו מהכלא. כאן 11, קישור

- לצפייה בסדרה מופיע באתר הקורס.
- גילי ליבונטין, "הסיפור של ברנס: השפעת התקשורת והלחץ הציבורי על זיכוי של עמוס ברנס", **מעשי משפט** י (2019) עמ' 404-369.
- אסף הרדוף, "מין תמורת מינוי, חשד תמורת גינוי: על זכות הציבור לשפוט את השופטת", **מבזקי הארות פסיקה** 90 (2019).
- אסף הרדוף, "הרומן שאינו נגמר והנרטיב שאינו מוכר: צללים של ספק ציבורי-בעקבות תיק זדורוב", **מאזני משפט** יא (תשע"ז).
- מרדכי לוי, "הסכנה של הרשעות שווא בישראל- גורמיה המרכזיים והצעות לצמצומה בעקבות ספרו של בועז סנג'רו הרשעת חפים מפשע בישראל ובעולם-גורמים ופתרונות", **מאזני משפט** י (תשע"ה).
- אפרת פינק ורתם רוזנברג-רובינס, על הבעיות המוסדיות המונעות תיקון של הרשעות שווא בישראל, **מעשי משפט** ה (2013) עמ' 211-193.
- ירון אונגר, חשיפת זהותו של חשוד רקע תיאורטי וסקירה משווה, **הכנסת הלשכה המשפטית תחום חקיקה ומחקר משפטי**, 19.05.2014. הסקירה המשפטית מופיעה באתר הקורס.
- הוועדה הציבורית למניעת הרשעות שווא ותיקון- דוח ביניים בנושא ראיות פורנזיות (31.03.2021). הדוח מופיע באתר הקורס.
- ניצן שפיר (01.04.2021), הוועדה למניעת הרשעות שווא: להקים גוף רגולטורי מקצועי למדע פורנזי, גלובס. https://www.health.gov.il/hozer/mk07_2008.pdf
- רוני זינגר, (16.12.2020), פרויקט החפות של שומרים: מה גורם לאדם להודות בפשע שהוא לא ביצע, **שומרים**, קישור לכתבה מופיע באתר הקורס.
- מורן אזולאי (09.01.2021), אושר: איסור פרסום שמות חשודים במשך יומיים, ynet. <https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4173479,00.html>
- יובל קרניאל (15.03.2010), איסור פרסום שמות חשודים- פגיעה קשה בעיתונות, TheMarker, <https://www.themarker.com/law/2010-03-15/ty-article/0000017f-dbe4-d3ff-a7ff-fbe47ab00000>
-

בשלב זה רשימת קריאה זו היא רשימה ראשונית וכן יש להתעדכן באתר הקורס משבוע לשבוע. הנושאים במהלך הקורס קשורים אחד בשני. יש להתעדכן בסרטים השונים, אשר לא כולם מופיעים ברשימת הקריאה, אשר הנכם נדרשים לצפות לאורך הסמסטר.

מאחלת לכם סמסטר מעניין, מהנה ואפקטיבי.